

Womhaj Bóh!

Cizble 29.
18. julija.

Lětnik 7.
1897.

Dzěrbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju šo kóždy šobotu w Esmolerjez knihciziscežerni w Budyšcinje a šu tam dostacž ja šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

5. njedzela po šwjatej Trojizy.

Luf. 5, 1—11.

Kichešcizianski dzělaczer.

Ma jemi šo došcž dzěla. My dyrbinymy wschitzy dzělacž. Je pak to tež stajnje kichešcizianske dzělanye? Sczenje 5. njedzele po šwjatej Trojizy Luf. 5, 1—11 nam w Pětrje pschiklad a wobras kichešcizianskeho dzělaczerja pokazuje. Wone dawo nam wotmolwjenje na tři wažne praschenja.

1. Kak dzěla kichešcizian? Prajmy najprjedy: Pilnje a sprózniwje kaž Pětr, kotryž zyłu nóz šo prózowasche, šo by něšcto hódne naložik, a tež, hdyž šo jemu to nje poradži, hdyž tež nicžo nje aloji, rad a bjes morkotanja šwoje šycze na nowe łojenje pschihotowasche. Ale njerosymy šo to šamo wot šebje a je tajka dzělawoscz, tajka sprózniwoscz něšcto wošebite kichešcizianske? My šmy wot teho šdalenj, teho człowjeka njeczesczicž, kiž šebi w pocze šwojeho woblicza šwój khlěb šašluži, kotryž šo šwěru prózuje, žonu a dzěczi šeziwicž, ale czini dha tajke wschědne prózowanje a dzělo šame žiwjenje kichešcizianske a dzělaczerja kichešcizianskeho dzělaczerja? Dzělacž, haj pilnje dzělacž dyrbi tež czornoch, kotryž jako šchłowa na poli šwojeho knjeja dzěla — ale je wón š tym kichešcizian? Dzělacž, haj sprózniwje dzělacž, to dyrbi tež kón psched wošom a pluhom, to dyrbi tež wošol, kotryž šwoje brēmjo nješe. Ně, to šame šo prózowanje w šemškim powołanju hišcže nicžo wošebite kichešcizianske njeje; wišitko wot

teho wotwišuje, kak ty dzělajš, mój pscheczelo. — Njeby-li Pětr nicžo druge hacž dzělawy rybak byl, by jeho tón knjes š czěžka šwojeho wuczomnika šczinik. Ale Pětr móžesche wjazh hacž dzělacž. Kaž khetje šapocznje tón knjes předowacž, Pětr pošlucha; haj wón š dzělom pschestanje, wón Jesuše šwoju łódž ša kłětku pschewostaji a wón ani kuska hněwny njeje, šo je w šwojim dzěle myleny, wón šam tu łódž kruch wot brjoha wotwješe a kězbuje nutrnje na tu njebješku wuczbu. Šlejeje, kak kichešcizian dzěla. Wón šwoje dzělo tak jara najwažnišchu wěz nje czini, šo by pschi tym pschibliženje teho knjesa a Boži hlóš pschepošluchał; kaž Pětr šwoje šycze, tak wón šwój rjemješluški grat na boš cziznje a pošlucacž pschindže; wón ma ša nješchitue šycze dale platacz abo rolu dzělacž, hdyž knjesowy rt na šwjatym měsčze rěczi, kichešcizianski dzělaczer šwoje njebješke powołanje pschi šwojim šemškim nješabudže, wón njepyta kubla teho šwěta, ale nješachodne kubla Božeho kralestwa, wón drje šo ša šemšku zyrobu czěla stara, ale pschi tym nješabudže zyrobu pytacž ša nješšmjertnu dušchu. Kaž šo wón sprózniwje prózuje džen wote dnja, tak ma tež hodžintu wysche, w kotrejž šwoju dušchu pošbėhne wysche prózow teho dnja š njebješkej wótczinje, š Wótzej w njebješach a hdyž je sprózniwje dzělawišchi tydžen došonjal, wón njedzela na šłódku njebješku wuczbu pošlucha. Kichešcizianski dzělaczer njeje ždny žadny pohanški šchłowa, kotryž jenož dzěla, ale wón je kichešcizian, kiž špěwa a dzěla, kotryž šwoje šemške dzělo dzěla š njebješkej myšlu.

2. Čžeho dla dŕrbimy my džělacz? Čžeho dla džěla křheřčžijan? Tola niz myř dla, ſo by žimy byl, přchetož hdy tež jeho myřa hnała njeby, wón by tola džělacz dŕrbjal, kaž dolho džei je; hiřčže wjele mjenje pjenjeř dla, ſchtož by tola řame mařane řluženje mamonej bylo, a runje tař mało přóřdneje čžeřče dla. Čžeho dla pař wón džěla? Jařo bėřche tón řnjeř přcheřtař řčžecz, džeiřche wón ř řchimanej: „Wjeř řo na hłubinu, a přcheřtrėřže řwoje řhčže ř loženju.“ A řchiman wotmolwi a džeiřche ř njemu: „Wřiřchtrje, my řmy řo žyřlicřku nóz přóřowali, a njeřřmy ničžo nałojili; ale na twoje řłowo řžu ja řhčže přcheřtrėřč.“ Řo tařim to bėřche, na čžož řžyřche řėtr řwoju řhčž přcheřtrėřč. — řeřuřowe řłowo a přchitařnja. řunjež řo řdařche podarmo byčž, runjež bėřche to přcheřčimo wřchej nadžiji, tola — řnježe, na twoje řłowo! — Njeje to přchežo tař. řiřheřčžijenjo džělaja, hačž maja trjeba abo niz, hačž řu řhudži abo bohacži; woni džělaja, wřcho jene, hačž móža řo wuřpėřha nadžecz abo niz, hař řamo tehdy, hdyž řo jich přóřa podarmo řda; řheřčžijenjo džělaja, přchetož Bóh je jo přchitařtař. To je jeho řłowo, jeho přchitařnja. „W počže twojeho woblicža dŕrbijř řwój řhlėb jėřč.“ Wjeřčže řo na hłubinu! Přóřujčže řo we wařchim powołanju! A na twoje řłowo, praři předař, řžu ja řhčž přcheřtrėřč, hačž řo něřotre duřche dobudu. Na twoje řłowo, praři ratař, řžu ja moje řymjo wuřhčž, hačž řłoda přchinjeře pod twojim deřchčžom a řłoncžnym řwėřłom. Na twoje řłowo, praři řheřčžijaniřki džělaczet, wėřjazŕ řjemjeřłniř, pobožny přcheřkupž, řžemy my řłutłowacz a džělacz. Přchetož tař řžeřch ty njebjėřki Wóčže, řo njebyřmy řo jenož modłili, ale tež džělali, niz jenož twoje řłowo w Bóžim domje řłyřcheli, ale tež řóždy džeiř pc nim čžinili; po tym porjedže řžeřch nam ty najřch wřchėdny řhlėb dacž, hinař niz; po tutej twojej woli ja ř radořčžu čžinju „řchtož řo mi čžinicz řłyřcha, řchtož mojoj' hamta je a řada twoja duřcha.“ Rař bywa na to wařchnje řhuduřchke řemřřke džėlo něřchto čžijeře družje, krařna a řdobna wėř! řane řame řluženje wo řhlėb a mřdu, kaž jara tež myřa žiwjenja řobu řčži, wjazŕ řane řluženje mamonej, hdyž řo tež pódla wo pjenjeřŕ jedna; ně, řheřčžijani řluži přchežo řwojemu Bóhu a řnjeřeř, wón řluži jemu, hdyž wón ř řėřrom Bóže řłowo řłyřchi, wón řluži jemu pař tež, hdyž wón na řłowo a w mjenje teho řnjeřa tydženřřke džėlo řařo řa-poczŕnje, ř řėřrom na hłubinu řo přchewjeře a řwoju řhčž přcheřtrėřje.

3. ř kajłim wuřpėřchom, ř kajłim žohnowanjom řo wřchitłko džėlo řtawa, pořařuje nam to řčzenje. řłaj, tař budže pořohnowanŕ tón muž, řiž řo teho řnjeřa boři. Wón budže žohnowanŕ je řemřřimi řubłami. Čžin tař, mój řheřčžijano, kaž řėtr a ty nařhoniřch, řo je boha-bojařnořčž ř wřchitłim wėřam wužitna. řsŕ ty řwoju řóžž, t. r. twój dom temu řnjeřeř hižo porucžil? Byřli jeho řłowo pola tebjje? řytařch ty najpřjedy Bóže řra-leřtwow? Wupřořch řeřuřa do řwojeho doma a ty pójnařeřch, řo wón přchežo hiřčče wodu do wina přchewobrocži; dařče Bóžemu řłowu bohacže bjeř wami byřlicž a wam řo pónđže kaž wudowje w řarpacže, řotraž teho přořetu do řwojeho doma wřa. Muta w řalbařu njebė řjedžena a wolij w řaranje njewotebjeraiřche w čžařu drohoty. Čžeřch-li w řwojim řemřřim powołanju, džerž w myřłi a wėř: W Bóžim žohnowanju je wřchitłko wobřamřnjene a bjeř njeho je wřcho nařche přóřowanje podarmo. — Nařłėpřche

řohnowanje pař, řotrež řėtr dořpi, bėřche, řo řo wón přcheř řnjeřowu dobročžiwowřčž ř potuče dowjeřčž da a řo wón řwoju wutrobu tař mało na řemřřke pójřny, řo móžeřche wřchitłko wopuřcheřčiz, řo by řa řeřuřom řhodžil. To řu tajŕŕ ludžo, řotryřchž móže Bóh bjeř řtracha řa jich duřche tež je řemřřimi řubłami řohnowacz, řiž přchi řemřřim řubłe wėřčne njeřhubja, ale w potuče a wėře temu řnjeřeř dađža byčž řwojemu najwřřchřchemu pořładej. Duž přořchmy ř žylej wutrobu: O řnjeře budž nam řmilny a huadny, řo byřmy tař řchli přcheř te řemřřke řubłe, řo byřmy wėřčnyřch njeřhubili. řamjeň!

řarichonřke řheřčžijanřtwow.

(Nabožne rořpominanja wot ř. řanřena, řararja w řótenje w Norweřřkej.)

1. řchto čže řeřuř wot nař?

řan. 3, 3.

řchto čže řeřuř wot nař? řo dŕrbimy jemu řebi řamŕch, řwoju wutrobu jemu podacz. — Niz, řo řo nawuřčimŕ něřotre žŕřtwiniřke wařchnja wobředžbowacz abo něřařke nabožne řwuczenja přchiwřacz, abo řo řo rořřudžimŕ tole abo tamne w bibliji wėřicz. Nė, jeho wotpohlad, tón jedny wulki wotłkŕnjeny řónž jeho ži-wjenja, řrejpřchelecža a wumřječža je tón, řo dŕrbi ř wobrocženju w čłowřřkej wutrobje přchiňcz, ř powřchitłkownemu přchewobrocženju, ř žyřłemu podaczu ř nowej wřcho wobřnježajej lubořčži. To je, řchtož řeřuř čže. A čžeho dla? Dokelž je wón wo tym přcheřwėřdčžemŕ, řo to je jeničřki pučž ř wėřnemu, prawemu čłowřřkemu žiwjenju. řeho dla čže wón nař ř temu nawabicz, a teho dla řžu ja wař dženiřa ř temu napominacz. — řhodžče řa řeřuřom, podajeře řo Bóhu we wařchich wutrobach. — Wėřo je wjele prařchenjom, wo řotryřchž přchi tym wujaiřnjene dořpicž dŕrbimy, to deře wėř. Ale ř tymi hiřčče njeřhwata. řeno řapocžŕ, hačž runjež je žyle mało. řheřčžijanřtwow njeje ničžo, jeli řo řo njeje něřchto we wutrobje řčžinilo, jeli řo njeje řapřchijate, tař řo ř řawořłom prařicz móžemy: Niz, jařo byřch to řame hižo řapřchijař, To je to jeničřke, řchtož woprawdže řheřčžijanřtwow je, we wu-trobje řapřchijaty byčž. řa řebi njemyřłu na něřařku řłabořčž abo hewař na něřařke wořebne čžucže; ně, ja řebi myřłu na to, řo je řóždy řam řapřchijaty, tař řo řheřčžijanřtwow tebjje řnutřłownje wobřnježuje, tař řo ma móž tebjje, řiž řy njecžičŕŕ a hřechow połny, wobrocžicz, móž na tebi dobywa, kaž ma lubořčž na čłowřřku móž. Na tym wřcho leži. řewat ř řheřčžijanřtwow ničžo njeje. řorwe řheřčžijanřtwow, hačž runjež řto řwoje wóčče-nařch wuřpėřwa, abo něřotre hřoncžka ř biblije čžita abo něřotre přėdowanja řłyřcha a wėřte wařchnje wobředžbuje, ničžo njeje, druždy hōrje dŕžli ničžo. A tola řo ludžo tař jara na to řpuřchčžeja. Woni řu tař řpodžiwŕne řařłepjeni, řo řo na tole morwe řwonłowne řwuczene řobucžinjenje řpuřchčžeja, bjeř tym řo řu hřecham w žiwjenju ř woli. —

řřched něřotrymi řetami pučžowach ř parnej řóžžu na wječžornŕ móřřki bŕjōh nařcheho řraja. ředny wječžor nimale řři hodžimŕ bliřko pódla mařeho mėřtačžka řtejachmy a bėřmy řóřwizŕ dele puřchčžili. řa do mėřta džėch, řo byř řo wulłhodžil a řo kuřř rořładař. Duž řetřach muřa na dŕōřŕ, na řotrež hewař ničřto njebėřche. řón muž bėřche pjanŕ, ale hiřčče niz w tej mėřje, řo njemōhl wjazŕ jařnje myřłicz a řčžecz. Wón řo řo mnu do řčžow da a ja ničžo přcheřčimo temu njemėřach. řřchi roř-řčžowanju řo jeho wopřařchach: „Rař řtejiřch ty ř řwojemu Bóhu?“ — „ř Bóhu?“ řjekny wón a bu trochu řhutny. — „řa deře řteju ř řwojemu Bóhu! „řařkele“ ja prařach. „řař, ja řžu wam prařicz“, wotmolwi wón, ja řo řadny wječžor njelėham, bjeř teho, řo njebyřch wóřřchenařch wuřpėřwa.“ „Ale njeje to řtrařchna wėř řo modlicž a ř dobom tež přchi picžu dale wotřacz?“ řso wėř, řo wón na tole prařchenje ř dobom njewotmolwi, ale řjekny: „řa řame Wóččenařch njewuřpėřwam, ja řo řadny wječžor njelėhnu, bjeř teho, řo njeřřym mału modłitwu wuřpėřwa. A wón mi tu řamŕ čžitařche, řo by nje wo tym žyle přcheřwėřdčžil, řo na jeho řheřčžijanřtwow je ř žyla ničžo njepobřachuje. — Wón bėřche řheřčžijani, kaž jich wjele družich tež. O, luby Bóžo, řelko je tola tyřch, řiž řu tajŕŕ řheřčžijenjo. Wėřach rořpřawu w řařu: „To wulke přchewobroczenje“, tu jemu dař ř tej přóřtwu, řo by

a kłóse; a gdy bychmy żydn spytowani byli, so bychmy wschat najpoźleidy dobyli a pšchewinyli."

Swony na Božim domje.

Tsi swony s Božoh doma klineža,
Wołaja wschitkim hromadže,
Do wuschow nam tak mōznye brinceža:
„Dženš hwjata njedžela tu je!“
So bychmy jich kłóš klyscheli
A Božu klužbu činili.

Tych swonow rjany synk naš woła
Na lubym ranju njedželu,
Hdžež wjeczeš hwjata Jesužowa
Nam požylnicž chze wutrobu:
Wón hwjaty khleb a wino da,
Nam wschitkim hrēchi wodawa.

Tsi swony k druhom' rasej klineža,
Naš wołaja: „Eso njekomdže!“
A wschitke tsi tak rjenje synča,
Hdyž praja: „Boža klužba je“,
Nēt k Bože kłowo klyschicze,
Waš Jesuž požohnowacž chze.“

Tsi swony k tšecjom rasej swonja,
Hdyž njedželu na popoldnju
Eso byli ludži jažo ronja
Khwatajo k domej Božemu,
Hdyž hwjata wučba Khrystuža
Eso mladym ludžom wudžela.

Wone niz jenož njedž'lu swonja,
Tež wschēdny džen ty klyschicž je,
Duž wschitzy ludžo s prawdu shonja,
So cžas tu k Bohu modlicž je;
Mly s lubosčju ko modl'my
Kaž Daniel to činjesche.

Dan. 6, 10.

Mam hiščeje jene spomnicž tudy,
Schtož wschitkim jara nušne je:
Hdyž klyschicze wy swony druhdy
Pšchi kšchescžijanskim pohrēbje:
Dha spomnicze, so kmjercž blisko je
A cžlowjek s njej na wēczne dže.

Haj pošluchaj, kaš swony swonja,
Hdyž ludžo pšches kmjercž wotšal du,
Kaš swonow synki k njebyu ronja
A Boha prošcha wo hnadu,
So Wōh by wschitkim hnadny byl,
Wot wēcznej' kmjercze wumōž chžyl.

Swōn wulki s mōžnym hložom woła
Tam k Bohu knjesej do njebja,
Hdyž cželo do rowa ko khowa,
So Wōh tu duschu k žebj wja,
Kž w hwēczi wjele wustala,
Nēt wježeli ko do njebja.

Swōn žrēni s knadnym hložom prošy
Tam Jesom Khrysta wo lubosč,
Hdyž s placžom hwoje synki nošy,
A Božemu trōnej wo kmilnosč,
Dokelž tu hrēchnik wumrjel je;
Tam Jesuž ja njoh' prošycž chze.

Swōn tšeczi srudne synki nošy
Hdyž hrēchnik wumrjel bjes hnadny,
Kaž džeczo hwōju maczeš prošy
S džecžazym hložom žalostnje,
So Boža hwjata trojiza
Hrēchnika k hnadže horje wja.

Duž chžemy, kž tu mamy wēru
Do Božej' hwjatej trojizy,
Prjedy hacž k kasčezej bjeru mēru,
Hrēchi žej wotprošycž tu wschē,
So, hdyž nam swony šajwonja,
Naš paradīs tam powita.

Teutscher w Borschizach.

Wschelate s bliska a s daloka.

— Kaž klyschimy, šu Budyšny murjeržny mišchtrojo hwōje twarške roshlady ja norwy Macžicžny dom pšchēdžydstwu pšchipōšłali a ko nētko w bližichich dnjach temu, kotryž chze twar najtunischo wu-wjesčž, twarba pšchepoda. To budže wēscze kōždemu Šerbej wulka radoščž, hdyž wohlada, kaš ko twar našchego lubeho Macžicžneho doma se jemje šbēha. Wōh daj k temu twarej hwōje žohnowanje, so by ko wschitko derje radžilo!

— Rošhlad wo šnucskownym mišionstwe wot redaktora „Pomhaj Wōh“ spišany a w našchim kōpienje wōšjewjenty ko jako mała oftavna knižka wošebje wotčžisčezji a w bližichim cžasju wuda. Wona chze temu pomhacž, so bychju ko našchi lubi Šerbjja bóle a dokladnišcho na dalokim wažnym poli šnucskowneho mišionstwa rošefnali a hwōje wutroby ja tōn hwjaty štuk jahorili. Pšchetož to je wēšta wēž, so wo žanym druhim štuktu kšchescžijanskeje lubosče tak mało jažnošče a wēstosčje w ludu njebydli, kaž runje w šnucskownym mišionstwe. Hdyž pak tale knižka k temu dopomha, nje-budže bjes žohnowanja.

— Pšchichodnu njedželu budže ko Gustav-Abolfšski hwjedžen w Kšchichowskih Božim domje hwjecžicž. Popoldnju w 1/23 smēje ko šerbške předowanje s předowanjom knjesa kaplana Domašchti-Ketlicžanského a w 4 hodž. nēuške, na kotrymž knjes šuperintendent Meišner-Warnocžanski jako hwjedženški předač wustupi. Lubi Šerbjja! se šukodnyh wošadow ko wēscze njekomdža tōn hwjedžen wopytač, a s tym hwōje pšchēczelne smyžlenje ja Gustav-Abolfške towarštwō šjewicž.

— W Budyšchinje na mēšchczanskich škulach, hdžež mējachu hacž dotal jenož tsi njedžele lēczne prošdniny, smēja wot nētka tež 4 njedžele. Duž ko šda, so ko mēšchczanske šule po nēczim w nastupanju prošdninow na tōn šamy škhodženš pokaza, kaž wyschicze šule. S tym šamym prawom pak mōžemy žebj potom tež na wšach žadacž, so ko našchim džecžom cžas prošdninow wo tydžen pōblēšchi.

— 28., 29. a 30. junija mējesche ko we Wulkim Hajnje 50lētna šhromadžišna Dražžanského hłowneho Gustav-Abolfškeho towarštwō. Woni bēchu pōšli pšchicžli s tych krajinow, hdžež maja našchi wērybratřja bjes katholicimi bydlyžnymi wjele cžerpicž. Woni s hnujazymi kłowami wo tutej wulkej nušy šwōjich lubych w do-mišnje powjedachu a wo podpjeru prošchachu. 29. junija mējesche ko hłowna šhromadžišna. Š lētneje rošprawy našpōmnimy, so mējesche towarštwō pšchi hwōjej přeni krocž 1857 we Wulkim Hajnje wotdžeržanej lētnej šhromadžišnje došhodow 9700 hr. a mējesche 2900 hr. darow lubosče šamotnje rošdawacž. Druha hłowna šhromadžišna mējesche ko w tym šamym mēscze 1872 a došhodow bēšche tehdom do žyła 23,000 hriwnow a ja dary lubosče mējachu 5000 hr. Štka pšchi tšecžim škhadžowanju we Wulkim Hajnje bēšche šhromadnyh došhodow 74,300 hriwnow — a 23,000 hr. darow lubosče (runje tak wjele kaž 1872 žyłe došhody wučžinichu) mōžesche ko potrebnym wošadam rošdawacž. Šako jeutliwy wulki dar mējesche ko 7000 hr. rošdželicž. Tsi wošady wo tōnle dar wojowachu. Pšchipotajany bu wōn Komotowje w Cžēškej a tej dwē druhej wošadže, jena Siebenbürgška a jena Šchlesyňška dostaschtej kōžda 1500 hriwnow. Wysche tutych pjenes ko hiščeje 13,000 hriwnow 93 wošadam rošda, wot kotrychž je 31 w našchim wōtžnym kraju, 62 swontach njecho. Pšchichodna hłowna šhroma-džišna smēje ko w Šchpandawje. Ša šhromadžišna bēšche dobre šwēdcženje wo bohonym žohnowanju, s kotrymž — Bohu budž džal — lube Gustav-Abolfške towarštwō lēto a rjeišcho štukuje.

— Našch lubowany kšēžor, kotryž w tu kšwilu na pošnōžnym morju w Norwegškej pucžuje, je šandženu njedželu njesbože mēš pšches to, so jemu powjas wot kōdžineho ščezžora s možu do wōczka dyri, tak so ko s wōczka krej wula. Š našchemu šmērowanju klyschimy so ranjenje štrasčne njeje. Wōh tōn knjes chžyl wschitkon štrach wot našchego lubeho kšēžora wotwobrocžicž a jemu bōršy šažo pošne wuhojenje hnadnje špožčicž! to je ta nutrna modlitwa, kotraž s wutrowow našchego žyłego luda k njebešam klineži.

Nēšhto k rošpominanju.

Wēra a pošnacže ko ženje dželicž nješmētej.

* * *

Na rēčzi špōšnajesch, s kajteho kraja šchto je.

(Bernhard s Clairvaux.)